

אגודת מילני מזתקה

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסד השכל ולקח טוב ואמרות חיוזק הגלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפי סופרים וספרים בכתבם וכלשונם

פרשת עקב - גליון לו

שכן שכל אחד מישראל חייב לזכור החסדים שעשה עמנו תמיד לכלל ישראל שמציל אותנו משיני אריות מ"ה [מלכי האומות] העומדים תמיד עלינו לכלותינו, ולזה אנו אומרים בכל יום מזמור לולי ה' שהיה לנו, וכן חייב כל אחד מישראל לזכור החסדים שגמלו ה' יתברך מעת שיצרו בבטן אמו ואז יכנע לפניו ויבוש וישוב בתשובה שלמה, וכן שמעתי מפי מורי הרב החסיד כמהר"ר יוסף סאגיש זצ"ל (ממנין תרי"ג לרבינו יונה, שם).

ספר חרדים, פרק ט, אות כג

חיוב לזכור החסדים שעושה עמנו השי"ת תמיד שמציל אותנו משיני אריות העומדים לכלותינו

וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר וגו', וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הָמֶן וגו', שְׁמַלְתָּךְ לֹא בָלְתָה וגו' (ח, ב-ד). ומעלת זכרון חסדיו יתברך, והתבונן בהם, מצוה רביעית, שנאמר (דברים ח, ב) וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך ה' אלהיך זה ארבעים שנה במדבר, ויאכילך את הָמֶן, שמלתך לא בלתה וגו', ומינה נלמוד מק"ו אם נצטוינו לזכור לדורות החסדים שעשה עם אבותינו, כל

עובדות וסיפורי צדיקים

אין 'ף' בברכת המזון, שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו אף ומזונותיו מצויין לו בריוח וְאֶכְלֶתָ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַּת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ (ח, י). למה אין 'ף' בברכת המזון, לפי שכל מי שמברך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף ולא שצף ולא קצף ומזונותיו מצויין לו בריוח ובכבוד כל ימיו (התשב"ץ, סי' שטו, הובא בב"ח סי' קפה):

כמה שנים טרם פרצה מלחמת העולם השנייה, הגיע הגה"צ רבי מאיר שפירא זצ"ל ראש ישיבת 'חכמי לובלין' לבחון ילדים צעירי צאן בתלמוד תורה, והיה מקובל בימים ההם, שאם היו הילדים משיבים כהוגן היה הבוחן מעניק להם מתנה, אך היות שהגר"מ שפירא לא הביא אתו מאומה, לכן אמר להם שבמקום מתנה יאמר לפניהם דבר נפלא מאד, ובזאת חזר על לשונו של ה'באר היטב' (סימן קפה סק"א) שהביא, מצאתי, למה אין אות 'ף' בברכת המזון, לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף ולא קצף, ומזונותיו מצויין לו בריוח ובכבוד כל ימיו (ספר החינוך ועטרת זקנים), בין המקשיבים היה תלמיד אחד בשם גרשון, שהדברים נכנסו בעומק לבו, ובאותה שעה קיבל על עצמו לברך תמיד ברכת המזון בכוונה ובקול ומתוך סידור.

עברו ימים והרשעים הגרמנים ימ"ש כבשו את מדינת פולין, וברשעותם היו מעבירים את ישראל בפרך והורגים אותם במיתות קשות ואכזריות, בבואם אל העיירות היו מצווים על כל יהודי העיר אנשים נשים וטף לעמוד בשורה, ואלו שלא היו מוכשרים לעבודה היו נשלחים לארץ גזירה רח"ל, ואילו הגברים ובעלי כוח היו ניצולים ונשלחים אל המחנות לעבודת פרך. כל אותה עת עמד הבחור הנזכר גרשון כשהוא רועד מפחד, בידעו שאם יספר בן כמה שנים הוא באמת יהא אחת דתו למיתה, אולם אז נזכר בדברי הגר"מ שפירא 'שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף ולא קצף, והתפלל שלא יאונה לו כל רע בזכות שהוא מקפיד לברך ברכת המזון בכוונה.

לברך ברכת המזון מתוך הסידור

וְאַכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (ח, י). הרה"ק ר' שלומ'קה מזוועהיל זצ"ל ראה פעם בחור צעיר מברך ברכת המזון בעל פה, אמר לו, שאם רצונו בבנים יראי שמים, שיברך ברכת המזון מתוך הסידור.

יסוד צדיק, ערך אכילה, עמוד צח

תפילה מדרבנן, ונוהרים בה, ואילו 'ברכת המזון' מדאורייתא ומזלזלים בה

וְאַכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (ח, י). החזון איש כשראה פעם ילד שבירך 'ברכת המזון' שלא כראוי, הוכיחו ואמר לו כי הנה 'תפלת שמונה עשרה' אינה אלא מדרבנן, וכה נוהרים בה, ואילו 'ברכת המזון' הלא היא מדאורייתא, ואיך זה שמזלזלים בה כל כך.

מעשה איש, חלק ד, עמוד קכ; ונמצא כן בשם המגיד ממעזריטש זי"ע

אם ח"ו האדם יהיה עניו במצות ה' ויאמר מה מעשי חשובים אל ה', זה הוא כפירה

מִה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מַעֲמֹד בִּי אִם לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (י). (ב). הכלל, האדם צריך להיות עניו בכל דרכיו ובכל מעשיו. ושמא תאמר בעבדות ה' גם כן יהיה עניו, ח"ו לומר כן, אדרבה, האדם צריך לומר מעשי שאני עושה מצות ה', חשוב אצל הבורא ית' והשם יתברך כביכול יש לו תענוג מן המצוה שלי שאני עושה, כי אם ח"ו האדם יהיה עניו במצות ה' ויאמר מה מעשי חשובים אל ה', זה הוא כפירה, אדרבה במצות ה' צריך האדם להיות לו לאמר מעשי שאני עושה רצון ה' הם חשובים בעיני הבורא, ויש לו תענוג להשם ית' ממעשי שאני עושה את מצותיו יתברך.

וזו רמזו רבותינו ז"ל (סוטה ה, א) שמתא מאן דאית ביה, שמתא מאן דלית ביה שמיני שבשמינית, כי עולם

עובדות וסיפורי צדיקים

עבר את מאורעות המלחמה בניסי ניסים בזכות שהיה מקפיד לברך ברכת המזון בכוונה

ואכן כאשר בחן אותו הרשע התייצב גרשון לפניו כשהוא עומד על קצות אצבעות רגליו כדי שיראה גבוה יותר בקומת גופו, ואכן טעה בו הרשע וסבר שהוא גדול יותר בשנים, ולכן שלחו לעמוד בין החיים, בעמדו שם פגע בו יהודי אחד שייעץ לו, שאם ישאלו אותו אם יש בידו איזו אומונות, יענה שהוא מומחה במלאכת בישול ולכן יתנו לו לעבוד במטבח מקום אשר יש שם אכילה ושתיה, אולם גרשון גילה באזניו שהוא אינו יודע דבר וחצי דבר בעניני בישול, השיב לו היהודי שיגיד כן לרשע והוא ידאג לסייע לו, ואכן עשה כאשר ציוה עליו האיש, ולשמחתו קיבל המפקד הרשע את דבריו ושלחו לעבוד במטבח של המחנה, ואכן עי"ז לא חסר לו מזונו, וראה עין בעין איך נתקיימה בו ההבטחה השניה 'ומזונותיו מצויין לו בריוח ובכבוד כל ימיו'.

בעבור זמן מה הגיע אחד המפקדים הרשעים לסייר במטבח, משהבחין בגרשון הצעיר תמוה בפניו על מעשיו, ולא הסכים להאמין לו שהוא יודע לעבוד במטבח, וכדי להענישו הושיט לו כמה מזלגות וגזר עליו לחפור בהם בור עמוק באדמה, והזהיר אותו, שרע ומר יהיה סופו אם בתוך שעה או שעתיים לא יסיים את מלאכת החפירה, והנה בדרך הטבע לא היה במציאות למלאות בקשתו בתוך זמן קצר כזה, בפרט שלא היו בידו כלי חפירה, מה עשה הקב"ה, כאשר הלך הרשע לדרכו עברה עגלה מלאה פירות וירקות לצד המטבח, ובגלל מהירות נסיעתה נפלו מהם הרבה לצד הבחור, שמהיר להתכופף וזכה בהם מן ההפקר.

והנה עברו שם קבוצת גוים שבויים שחפצו גם הם לטעום מן הירקות הטריים, לפיכך התחננו לפניו שיתן להם מהם, נענה והתנה עמם, שאם יסייעו בעדו לחפור את הבור אזי יעניק להם מן הירקות, ואכן תוך זמן קצר סיימו לחפור את הבור, ויהי כאשר חזר הקצין נדהם והשתומם לראות את מראה עיניו, ובהתפעלותו אמר 'ידעתי שה' אוהב את היהודים, אך לא ידעתי עד כמה', וזו היתה לו פעם השניה שניצל מן המות לחיים, וכך עבר את מאורעות המלחמה בניסי ניסים, ובסיומה עלה לארץ ישראל ובנה את ביתו על אדני התורה והיראה, והכניס את צאצאיו לחופה מתוך הרחבה, ותמיד היו מזונותיו מצויין לו בהרחבה.

הגדה של פסח, באר החיים, הגה"צ ר' אברהם אלימלך בירדמן שליט"א, עמוד רלד

בספר טובך יביעו, חלק ב, עמוד רסה, הובא סיפור, שעל ידי ברכת המזון בקול, ניצלה אשה מנישואין אסורים

התענוג הוא מדה שמינית כידוע, דהיינו שהבורא ית' יש לו תענוג ממצות בני ישראל, והאדם צריך להיות לו תענוג מה שעושה נחת רוח להבורא ית' גם כן, והוא מדבק עצמו במדה שמינית שהוא עולם התענוג זהו שמיני שבשמינית, שיש לו תענוג מה שהבורא ית' יש לו תענוג ממצות איש ישראל שעושה לפניו כידוע מאמר רז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, פרנסה, הוא תענוג, כלומר שהשי"ת יש לו תענוג ממצות ישראל.

וזהו ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה, מ"ה, היינו מדת הענוה כמאמר רז"ל (חולין פט, א) לא כאברהם כו' אלא כמשה שאמר (שמות טז, ה) ואנחנו מה, וזהו מה, היינו מדת הענוה, ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה כו', כלומר במדת שיהיה לך יראת ה' אסור להיות לך מדת ענוה לאמר ח"ו מה מעשי חשוב אצל הש"י להיות לו יראת ה' לעשות מצותיו, זה אסור לומר אדרבה כו' כנ"ל.

קדושת לוי

אם אתה רוצה שבניך יעסקו בתורה, עסוק אתה בתורה, והם יראו ממך וכן יעשו

רק השקד לך וגו' והודעתם לך בניך (ד, ט). סיפר לי הרה"ג וכו' כקש"ת הרב צבי יחזקאל מיכלזון בועד הרבנים לעדת ווארשא, שאחד אמר לפני הרה"ק מקאצק זי"ע

אם אתה רוצה לדעת מה ה' אלקיך, שאל מעמך תתבונן באיזה כח אתה מווי ידך

מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך (י, יב). כ"ק מו"ר הרב מבארניב זלה"ה סיפר, ששבת פעם אחת בפרשת עקב אצל דודו בעל אמרי נועם מדזיקוב זלה"ה, ואמר בזה"ל, הפסוק אומר, 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך', אויב דו ווילסט וויסן וואס גאט ברוך הוא איז [אם אתה רוצה לדעת מה הוא הקב"ה], שואל מעמך, פרעג פון דיר [שאל ותדרוש מעצמך], והגביה יד קדשו וניענע באצבעות היד, ואמר, וויא אזוי, מיט וואס פאר א כח וחיות שאקעלן זיך דיא פינגער [כיצד, באיזה כח וחיות, מתנענעים אלו האצבעות], אין זה כי אם בכח הוי"ה ברוך הוא.

חמרא טבא [בארנוב]

עובדות וסיפורי צדיקים

ומשלם לשונאיו אל פניו

השקדו לך פן יפתה ללבבך וגו' (יא, טז-יז). פעם אחת הלך הה"ק הר"מ מקאצק זצלה"ה לפשיסחא, להרבי ר' בונם זצלה"ה, ובאמצע הדרך פגע בו עשיר ושוע אחד אשר הי' עמו מנעוריו, והעשיר הי' יושב בעגלת צב עם מבחר הסוסים, וקרא להה"ק מקאצק לישב עמו על העגלה, והעשיר הנ"ל היה אז מן החפשיים, ובעת שהיה יושבים יחד היו מדברים בדברי חכמה ומוסר כראוי להה"ק מקאצק ז"ל, ובתוך הדברים היה שואל אותו הה"ק היכן יש לך עוה"ז שלך (וויא האסט דיא דיין עוה"ז), ושחק העשיר הנ"ל ממנו, וכי אין רואה כבודו, מה יש לי בבית, ובשדה, שור וחמור, וכל סגולות מלכים, ואז השיב לו הה"ק, זה הוא עוה"ב שלך, אבל אני שואל אותך, היכן יש לך עולם הזה שלך, ונכנסו דברי הה"ק זצלה"ה באזניו ונעשה בעל תשובה.

שיח שרפי קודש, עה"ת

החת"ס לא נתן לו כתב סמיכה כשראה שבכניסתו וביציאתו אינו מניח ידו על המזוזה

ובתבתם על מזוזות ביתך (יא, ט). אחד בא אל החתם סופר זי"ע לקבל סמיכה לרבנות, וא"ל לבוא מחר, וכן דחהו כמה ימים, לבסוף אמר לו שאינו רוצה לתת לו סמיכה, היות וראה שבכניסתו וביציאתו אינו מניח ידו על המזוזה, לכתחילה חשב שפעם שכח, אבל היות וכל הזמן התנהג כך, אינו יכול לתת לו סמיכה.

צנא מלא ספרא, בשם הרמ"ח מסלאנים זצ"ל

הוצאה לבדיקת מזוזות הכנסה היא

ובתבתם על מזוזות ביתך (יא, ט). סיפר רבי יצחק ירוחם דיסקין, מירושלים: אבי הגה"ק רבי יהושע לייב, שיסד בירושלים את בית היתומים הגדול שנקרא על שמו 'דיסקין', נוהג היה לשלם מקופת המוסד לאנשים מיוחדים, אשר עברו מבית לבית ובדקו את המזוזות שבפתחים שמא נפסלו, באמרו: הוצאה כספית זו היא בעצם הכנסה, שנאמר במזוזה 'למען ירבו ימיכם' והיא מגינה על חיי האבות, ממילא לא יתרבו יתומים יהיה הוצאות המוסד קטן יותר.

בית יעקב

הנהגות מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים

המרתנה

הטובה והיפה, החשובה והנחוצה,
הנחמדה והמתוקה

ביותר

לפרסים; לדורון דרשה לבר מצוה; לתשורת הוקרה למלמד;
לעידוד לתלמיד; להכרת הטוב לאב; להערכה לסב; לחיזוק לבן;
להערכה לשווער; ולשמח את החתן

בי לקח טוב נרתתי לכם